

ledende ved Uddelingen af Lilstubet til Højskolerne. Det var lige overfor Bemærkninger, der kom fra andre Sider, at jeg fremsførte disse, og jeg vil ganske vist indrømme, at det var ikke nogen systematisk Udvikling af den ærede Ministers Principer i saa Henseende. De vare mere negative; men jeg tillod mig at vende det om og gjøre dem positive, idet jeg tillod mig at drage mine Slutninger af det, som Ministeren har fremsat negativt. Jeg siger altsaa, at det kan efter min Mening ikke nedsette en saadan Skoles Værd; jeg skal villig indrømme, at Navnet Højskole maaske er uheldigt, og man har ogsaa havt nogle af den Slags Skoler, der kaldte sig Skoler for den konfirmerede Ungdom paa Landet, og det er maaske et meget mere rimeligt Navn (Lh. Nielsen; Man kalder dem Forskøttelses-skoler). Sa, nu har man senere kaldt dem Forskøttelses-skoler. Saaledes tror jeg, at de bleve kaldte i et Forslag, der har været for her i Thinget, men hvorom Alting er, forekommer det mig, at saa længe vort Almueskolevæsen ikke er indrettet saaledes, som det har været tilfaldet, og som man tilfaldt endnu, nemlig at der deri skal findes en Plads til Undervisningen af den voksne Ungdom, saa længe skal man ikke kaste Brag paa den Bestræbelse, der gjøres fra Folkets egen Side i denne Retning, thi den er et Tegns paa, at der er en Trang i saa Henseende, og den skal man ikke vise tilbage. Det er kun det, jeg har villet have fastholdt, men blandt de Bemærkninger — jeg skal altsaa ikke kalde dem Principer —, som den ærede Minister udtalte, der burde tages i Betragtning ved Uddelingen af Bidragene til slige Højskoler, var denne, hvad den ærede Minister kan have fuldstændig Ret i, at man kunde ikke regne alle Skoler lige med Hensyn til Spørgsmaalet om Antallet af Elever. Han sagde, at naar en Skole var indrettet til blot at optage et vist Antal, men disse bleve der i længere Tid og bleve forberedte til et fuldstændig afsluttet Standpunkt, til at tage en Examen, kunde man ikke dermed sammenligne en anden Skole, hvor Eleverne gaa og komme, hvor der kan være meget større Antal, men hvor de ere tilstede i meget kortere Tid, og hvor det er en tilfældig Undervisning, de faae, fordi de ikke ere i Stand til at blive den fornødne Tid paa Højskolen. Man kan ikke negte, at der er en Forskjel mellem to saadanne Skoler, og at der gjerne kan være Anledning til at give mere til den ene end til den anden, affet fra Elevantallet. Men naar man ser hen til den Uddeling, som har fundet Sted tidligere til disse Skoler og i den seneste Tid, kan det ikke negtes, at der er en meget paa-faldende Forskjel med Hensyn til visse Skoler. Om det nu er paa Grund af, at Ministeren ved at udsende en Mand for at undersøge disse Skoler er kommen til at faae et nøiere Kendskab til dem eller af hvilke andre Grunde det er, skal jeg ikke her sige. Det fore-

kom mig, at den ærede Minister sagde, at han væsentlig havde støttet sig til de Indberetninger, der vare komne fra de vedkommende Skoler selv. (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Sa i en ganske anden Forbindelse.). Smidlertid har det rimeligvis dog været Betragtninger af den Art, der have ledet den ærede Minister til at gjøre denne Forskjel. Jeg har nu den Anskuelse, at det er uheldigt, at der i den senere Tid er foregaaet store Afvigelser i Bidragene til de forskellige Skoler; thi det faar et Udseende, som om der var andre Grunde end dem, der maaske have været, og det er meget vanskelig for Folk at begribe, at en Skole, der i eet Aar har faaet 600 Kr., i det næste Aar faar 100 Kr., uagtet Elevantallet maaske er steget i dette Aar. Jeg vilde derfor ønske, at man kunde vende tilbage, indtil vi faae vort Skolevæsen ordnet saaledes, at der bliver en virkelig Plads for den voksne Ungdoms Undervisning i selve det systematiske Skolevæsen, til de Regler, der have gjort sig gjældende i tidligere Tid. Det faar et Udseende, som der var vist Partiskhed, hvilket jeg aldeles ikke vil beskylde Noget for; men det er blevet opfattet saaledes, og det er meget vanskelig at paavise de Grunde, som have foranlediget den stedfundne Forskjel i Uddelingen, og at paavise, at der ikke har fundet nogen som helst Partiskhed Sted. Jeg tror nu, at vi ere begyndte at komme ind i en Fredsperiode, uagtet jeg indrømmer, at den endnu kun er i sin første Begyndelse, men smaa Bidrag til Fredens Udvikling kunne somme Tider ogsaa være nyttige. Jeg vil altsaa blot tillade mig at indlægge et godt Ord for, at man ogsaa kunde faae en Slags Fred sluttet paa dette Gebet, og at der maatte gjøres Noget for disse Skoler, som hidtil have været ansæet værdige til at faae Understøttelse, at de maa faae en meget større Understøttelse end den, de have havt i den sidste Tid. — Derester vil jeg tillade mig at omtale et Par Punkter, som jo ere gjorte til noget meget stort, uagtet de i Virkeligheden ere temmelig smaa. Fra hvilken Side de ere blevene gjorte store, skal jeg nu ikke her indlade mig paa, men naar man f. Ex. gjør saa meget Væsen af de saakaldte Stiftsmidler, men derimod lader den hele store Masse af Lænder være aldeles urørt og ganske har forladt den Paastand, som i en Række af Aar er gjort her i Thinget paa at faae Lænderne opførte paa Finantsloven, saa forekommer det mig dog, at det er for meget. (Dam: Lad os da faae Lænderne ind). Ganske vist, men der er jo Ingen, der har stillet noget Forslag derom, og naar jeg ikke har gjort det, saa er det ikke, fordi jeg ikke kunde have lyst dertil, men fordi jeg indser det fuldstændig Unyttige deri, og fordi Tilstanden i det Hele taget nu er saadan, at man næsten ikke gider aabne Munden, fordi der saa at sige ingen Verdens Ting er at udrette. Om man nu